

Revurdering av eldre funn og endringer på den norske fuglelisten

Re-evaluation of older records and changes to the Norwegian bird list

*Bonellisanger er nå splittet i to arter, bonellisanger *Phylloscopus bonelli* og furusanger *P. orientalis*. Uansett hvilken av de to som måtte feilnavigere og ende opp i Norge, så vil det by på store utfordringer å identifisere fuglen. Lydytringer vil som regel være avgjørende for å foreta en sikker identifikasjon, og det kan være greit med erfaringer fra utlandet. Bonellisanger, Marokko april 1995. Foto: Nils Helge Lorentzen.*

Alf Tore Mjøs

Dette er meddelelse nr. 26 fra NSKF. Rapporten presenterer resultatene fra en omfattende prosess med revurdering av eldre funn, som ble innledet i 1996 og satt en foreløpig sluttstrek for i november 2002. Denne prosessen kan best beskrives som en «revurdering fase 1». Dette er den første omfattende revurderingsprosessen i Norge, vi har således hengt litt etter enkelte av våre naboland som har hatt en mer kontinuerlig praksis med å gå tilbake og vurdere gamle funn når det av ymse grunner har vært påkrevet. I Sverige hadde man f.eks. en omfattende revurdering av gamle funn allerede midt på 70-tallet (Hedgren *et al.* 1976). De sentrale momentene som

gjør det påtvunget med en ny gjennomgang av en rekke eldre funn, er kort omtalt i hvert sitt avsnitt under.

Identifikasjonslitteratur

De artene som har vært revurdert med tanke på verifisering av identifikasjon er i første rekke ekstreme sjeldenheter og arter der identifikasjonslitteraturen har gjennomgått en omfattende revisjon i løpet av de siste 20 årene. En rekke nye «Birding»-relaterte tidsskrifter har sett dagens lys siden 80-tallet, og en økende fokus på feltidentifikasjon har rokket ved

mange gamle «sannheter». For en rekke arter og artsgruppers vedkommende er feltkjennetegn som tidligere var regnet som artsdiagnostiske blitt tilbakevist, og man baserer seg i dag ofte på helt andre kriterier ved identifikasjon av arter som kanadalo/sibirlo, dverglerke/flekkdverglerke, markpiplerke/tartarpiplerke samt en rekke steinskvett-arter for å nevne noen.

AERC

Siden 1991 har man i Europa innledet et samarbeid mellom ulike lands sjeldenhetskomitéer, med bedre informasjonsflyt og standardisering av arbeidsmetoder i de ulike lands komitéer som to av hovedmålene. Behovet for revurdering av «the old exceptional records» er formulert i AERCs anbefalte retningslinjer for europeiske sjeldenhetskomitéer, som ble utarbeidet på det første møtet på Texel i Nederland i oktober 1991. En oppsummering av møtet på Texel, inkludert en norsk versjon av anbefalte retningslinjer, ble publisert i *Vår Fuglefauna* et par år seinere (Jåbekk 1993). Denne artikkelen begrunner behovene for en revurdering av eldre funn samtidig som den beskriver hvilke krav som stilles for godkjenning av ekstreme sjeldenheter, og er like aktuell i dag som i 1993. Mer om AERC (Association of European Rarities Committees) og hvilken betydning opprettelsen av dette organet har for norsk feltornitologi kan man lese i *Vår Fuglefauna* 2/1999 (Mjøs & Heggland 1999).

Bedre kjennskap til handel med ville fugler

Et annet sentralt moment er at vi i dag har mye bedre oversikt over handel med ville fugler samt rømning-er fra burfuglmiljøer, falkonérer og dyreparker enn det vi hadde for 20-30 år siden. Mange arter som tidligere utelukkende ble betraktet som spontant forekommende, har vist seg å være mer eller mindre vanlig forekommende i fangenskap (f.eks. Mild 1991, Clement & Gantlett 1993, Knox 1995). Dette har tvunget sjeldenhetskomitéene til å ta i bruk nye metoder, bl.a. statistiske analyser, for å vurdere sannsynligheten av spontan forekomst både i enkelttilfeller og i forhold til funnmønstre hos arter, slekter eller grupper av arter med lignende økologi (Parkin & Knox 1994). Men for at de respektive lands komitéer skal være best mulig i stand til å vurdere funnmønstre i forhold til den kunnskapen man har om artenes forekomst i fangenskap, er man helt avhengig av at observatørene tar bryet med å rap-

portere også arter som i utgangspunktet trolig vil havne på D- eller E- listen.

Nytt kategorisystem

Kategorisystemet er også skiftet ut og erstattet med et system med flere kategorier som muliggjør en større presisjon, ved at det er innført en egen kategori for tvilstilfeller. I dag kategoriseres funn i de aller fleste europeiske land, Norge inkludert, i en av fem kategorier A-E:

A: Arter som er funnet minst én gang siden 1. januar 1950 og som regnes som spontant forekommende.

B: Arter som kun er påvist før 1950 og som regnes som spontant forekommende.

C: Arter som i utgangspunktet enten er forvillet eller satt ut, men som i dag reproducerer i vill tilstand i Europa og opprettholder frittlevende bestander uten behov for supplerende utsettinger.

D: Funn av arter hvor det er vanskelig eller umulig å bedømme om fuglen er en rømling eller har nådd landet ved egen hjelp fra naturlige utbredelsesområder. Det ene kan være like sannsynlig som det andre.

E: Funn av arter som regnes som rømlinger. I praksis vil dette si arter som ikke har noe etablert funnmønster i Europa, men er vanlige burfugler, eller individer som viser tegn på å komme fra fangenskap (skader i fjærdrakten o.l.).

T.o.m. 1995-rapporten (Jensen & Mjøs 1998) ble det gamle kategorisystemet benyttet. Arter/individer ble da kategorisert i tre kategorier A, AB og B. Fugler som ble antatt å ha nådd landet ved egen hjelp ble, som i dag, plassert i kategori A. En underkategori AA var forbeholdt arter som kun var påtruffet før 1880 (tilsvarende kategori B i dag, men med 1880 som grense i stedet for 1950). Kategori AB tilsvarte dagens kategori C, mens kategori B var forbeholdt arter/individer som man mistenkte eller med sikkerhet visste var rømt fra fangenskap eller bevisst utsatt (Ree 1981). Den store forskjellen mellom de to kategorisystemene er innføringen av kategori D i det nye, en kategori som fanger opp de tilfellene der både spontan forekomst og opprinnelse i fangenskap er sannsynlige eller mulige forklaringer.

Taksonomiske endringer

Et annet moment som får innvirkning i forhold til den norske fuglelisten og norsk feltornitologi er taksonomiske endringer. Etter mange år med relativt stabile forhold har særlig to momenter ført til stadig flere utfordringer for vår oppfatning av slektskapsforholdet mellom arter/underarter:

1) Nye forskningsmetoder som måler forskjeller i DNA-sammensetning mellom nærstående arter/underarter har gitt et nytt sett av kriterier å jobbe med.

2) Det tradisjonelle biologiske artsbegrepet er blitt utfordret ved at stadig flere sverger til det fylogenetiske artsbegrepet. Det ligger utenfor denne rapportens målsetting å gå inn på en diskusjon av artsbegreper, men kort sagt vil det fylogenetiske artsbegrepet langt på vei akseptere de fleste taxon som tradisjonelt har vært betraktet som underarter, som gode arter. Denne filosofien er f.eks. langt på vei anvendt i Nederland.

For dem som ønsker å sette seg inn i diskusjonen rundt artsbegrep og taksonomiske endringer anbefales Knox (1994) og Collinson (2001).

NSKF foretar ikke selvstendige taksonomiske vurderinger, men har imidlertid formulert sin policy på området på komitéens websider:

Som en del av samarbeidet i AERC er det blitt nedsett en egen komité som skal jobbe med å utrede forslag til en felles plattform for europeisk fuglesystematikk, AERCs Taxonomic Advisory Committee (TAC). NSKF følger AERC ved TAC for taksonomiske endringer som anbefales av AERC. Vi har imidlertid behov for å ha en nedfelt praksis for taksonomiske styringslinjer også på de artene/arts-kompleksene som AERC/TAC foreløpig ikke har tatt stilling til. For arter/arts-komplekser med sin hovedutbredelse i Eurasia følger vi derfor British Ornithologists' Union Records Committee (BOURC), som bl.a. har taksonomiske spørsmål i forhold til den britiske listen som sitt ansvarsområde. BOU har i likhet med AERC nedsett en egen taksonomisk underkomité, «The BOU's Taxonomic Subcommittee» som samarbeider tett med TAC. Tilsvarende følger vi American Ornithologists' Union (AOU) for taksonomiske spørsmål angående arter/arts-komplekser som har sin hovedutbredelse i Nearktis

(Nord-Amerika). For dem som ønsker å sette seg inn i hvilke prinsipper de europeiske komitéene jobber etter når de gjør sine vurderinger, anbefales Helbig *et al.* (2002).

Som nevnt over, har dette vært en innledende fase i arbeidet med en fornyet gjennomgang av funnmassen av utvalgte arter/artsgrupper. En rekke problemstillinger har vi foreløpig ikke hatt kapasitet til å ta opp til ny vurdering, det vil være nødvendig for NSKF å fokusere på dette arbeidet ved siden av ordinær saksgang også fremover. Blant de artene med størst behov for en ny gjennomgang, men som ikke er berørt i denne omgang, kan nevnes flamingo, kalenderlerke, blåstrupe av underarten *cyaneacula*, dvergspottesanger og bonellisanger.

NSKFs sammensetning og arbeid

Prosessen med revurdering av eldre funn har trukket mer i langdrag enn det som var planen da vi begynte i 1996. Dette skyldes i første rekke et ønske om å få gjennomgått flest mulig aktuelle arter og artsgrupper før bokverket «Sjeldne fugler i Norge» skal ferdigstilles. Erfaringer komitéen gjorde underveis gjorde det nødvendig å ta en ny kikk på en del av de sakene som ble revurdert i 1996-97, bl.a. knyttet til innføringen av det nye kategorisystemet som ikke var benyttet i første runde av denne prosessen. Noen av de revurderte sakene har mao. fått nye saksnumre både i 1996 og 2000. Det har, ikke uventet, vist seg svært vanskelig i noen tilfeller å kontakte rapportører av gamle observasjoner. NSKF har i det aller fleste tilfeller sendt forespørsler og begrunnelser på de sakene som ikke lenger er godkjent gjennom LRSK, med anmodning om hjelp til å lokalisere vedkommende rapportører. Hvis noen involverte rapportører ikke er blitt informert om endringer publisert i denne rapporten, er det beklagelig og utilsiktet. Følgende NSKF-medlemmer har vært involvert i prosessen med revurdering av eldre funn i perioden 1996-2002: Andrew W. Clarke (Vestfold), Rune Günther Bosy (Østfold), Rune Botnermyr (Østfold), Andreas Gullberg (Akershus), Håkon Heggland (Vestfold/Finnmark), Bjørn Ove Høyland (sekretær, Rogaland), Torkild Jensen (sekretær, Buskerud/Rogaland), Runar Jåbekk (Vest-Agder), Geir Klaveness (Vestfold/Oslo), Nils Helge Lorentzen (Vest-Agder), Sebastian Ludvigsen (Oslo), Alf Tore Mjøs (Hordaland), Kjetil Aadne Solbakken (Sør-Trøndelag) og Øyvind Syvertsen (Akershus).

Forklaring til forkortelser brukt i rapporten

I den påfølgende oversikten er oppsettet gjort i følgende system: Hver enkelt art presenteres ved (1) fuglens norske navn, (2) vitenskapelig navn, (3) antall godkjente funn/individer pr. 2001 i parentes, (4) status for godkjenning av de enkelte funn før og etter revurdering, (5) år, (6) fylke, (7) antall, alder, kjønn og i noen tilfeller funnomstendigheter, (8) lokalitet og kommune, (9) funndato, (10) * bak funndato angir positivt belegg, og en klamme med symbol som angir beleggets form (F - fotografi, V - video/filmopptak, L - lydopptak og D - drept/funnet død, om den er innsamlet og hvor den i så fall er oppbevart), (11) observatør(er), med hovedobservatør(er) nevnt først og uthevet med *, og (12) funnkommentarer.

Aldersangivelser følger kalenderårsystemet, 1K betyr således en fugl i sitt første leveår, 1K+ antyder alder ukjent (første leveår eller eldre), 2K+ en fugl i sitt andre leveår eller eldre osv. Også fjærdrakt-systemet er benyttet der dette er mer praktisk, f.eks. juv.=juvenil, en «fornorsking»/forkorting av *juvenilus* som betyr flygedyktig ungfugl i sin første komplette fjærdrakt, subad. er forkortelse for *subadultus*, en fugl som er eldre enn *juvenil* men ennå ikke i voksen drakt og ad. = adult, forkortelse for *adultus* som betyr en voksen utfarget fugl (kan være sommer- eller vinterdrakt).

Følgende arter/underarter er etter revurdering fjernet fra den norske listen, med den begrunnelse at identifikasjonen ikke er tilstrekkelig dokumentert:

The following species or subspecies are considered insufficiently documented and have been removed from the Norwegian list:

Rødfotsule *Sula sula* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

1985 VESTFOLD: 2K+ Mølen, Larvik 29.6.

Småskrikørn *Aquila pomarina* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

1983 VESTFOLD: Mølen, Larvik 23.9.

Ubestemt skrikeørn *Aquila clanga/pomarina* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

1982 VESTFOLD: Mølen, Larvik 15.10.

Dvergørn *Hieraaetus pennatus* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

1987 VESTFOLD: 2K+ Ilene, Tønsberg 12.5.
2K+ Mølen, Larvik 14.7.

Begge disse observasjonene gjaldt mørkfasede fugler, muligens samme individ. Denne formen kan by på formidable utfordringer i forbindelse med identifikasjon, og unge vepsevåker kan være en av fellene (Tjernberg 1989).

Mongollo *Charadrius mongolus* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **godkjent ubestemt mongollo/ørkenlo** *Charadrius mongolus/C. leschenaultii* (4):

Not accepted, accepted as Lesser/Greater Sand Plover *Charadrius mongolus/C. leschenaultii*:

1973 ØSTFOLD: 2K+ Kurefjorden, Rygge 22.7.

Fuglen ble fotografert, men dessverre er den fotografiske dokumentasjonen av nokså dårlig kvalitet. Bildene har vært forelagt internasjonal ekspertise, og konklusjonen er at det *mest sannsynlig* dreier seg om mongollo. Forveksling med ørkenlo kan derimot ikke utelukkes helt (P.Alström i brev, E.Hirschfeld i brev). Siden dette var eneste funn i Norge av mongollo, strykes arten fra den norske listen. For nyttige tips om identifikasjon av mongollo, se Alström (1991) og Hirschfeld *et al.* (2000).

Kanadalo *Pluvialis dominica* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **godkjent sibirlo** *Pluvialis fulva* (23/25):

Not accepted, accepted as Pacific Golden Plover *Pluvialis fulva*:

1986 VEST-AGDER: 2K+ Sæviga, Tjørveneset, Farsund 27. og 29.6* (F) (*N.H.Lorentzen, T.O.Hansen).

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **godkjent ubestemt kanadalo/sibirlo** *Pluvialis dominica/P. fulva* (5/6):

Not accepted, accepted as American/Pacific Golden Plover *Pluvialis dominica*/P. fulva:

1985 ROGALAND: 3K+♂ Orrevatnet, Klepp 19. 6 (Ø.Egeland, M.Kersbergen, B.T.Ulvnes).

Gulbrystsnipe *Calidris bairdii* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

1975 TROMS: 2 2K+ Skibotndeltaet, Storfjord 27.5.

Også det tidligere svenske førstefunnet av denne arten, fra Getterön, Halland i august 1959, ble underkjent mange år etter observasjonen grunnet manglende dokumentasjon (Hedgren *et al.* 1976). I Sverige er arten imidlertid observert i ettertid, det fjerde funnet ble gjort i mai 1998 (Cederroth 1999). Det må betraktes som oppsiktsvekkende at en vaderart som er påtruffet 168 ganger i Storbritannia (Rogers *et al.* 2002) ikke er dokumentert fra Norge noen gang.

Sotterne *Sterna fuscata* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

1976 VESTFOLD: 2 2K+ Mølen, Larvik 15.5.

Stappemåke *Larus ichthyaetus* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

1986 VESTFOLD: 2K trakk vest Mølen, Larvik 8.3.

1987 VESTFOLD: 2K på direkte trekk Mølen, Larvik 29.4.

Etter en revurdering av fem gamle britiske funn ble kun et utstoppet individ fra 1859 fremdeles stående som godkjent (Vinicombe & Hopkin 1993, BOURC 1993a).

Brunnoddy *Anous stolidus* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **godkjent ubestemt noddy** *Anous sp.*:

Not accepted, accepted as unidentified noddy *Anous sp.*:

1974 VESTFOLD: 2K+ Mølen, Larvik 3.8 (R.E. Hansen, G.Numme).

Klippedue *Columba livia*

Problemstillingen rundt forekomst av klippeduer i Norge ble bragt frem i dagen på nytt da det i 1999 ble oppdaget en klippehekkende populasjon ved Ervik i Selje kommune, Sogn & Fjordane. Grundige studier dokumenterte at disse fuglene var forvillede tamduer. Klippeduer var antatt å ha hekket på Duehellaren ved Bjugn fjorden i Sør-Trøndelag på 1700-tallet, samt på Rennesøy, Rogaland der ville duer fantes i hvert fall fram til 1880-årene og muligens mye lenger (Ree 1994). Nyere undersøkelser sår tvil om opphavet til denne bestanden. Den eneste kjente dokumentasjonen som finnes fra Rennesøy er et utstoppet eksemplar som ble innsamlet i 1866 og finnes i samlingene til Zoologisk museum i Oslo. Dette individet har et ekstra tredje svart vingebånd på mellomdekkerne, noe som ikke skal finnes på «reine» klippeduer (Michaelsen & Refvik *in press*). Opprinnelsen til «klippeduene» på Norskekysten virker såpass tvilsom at stamformen fjernes fra den norske B-listen. Arten står fremdeles med tamformen bydue *Columba livia* var. *domestica* på den norske C-listen.

Hvitvingelerke *Melanocorypha leucoptera* (1)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

1961 ROGALAND: 1K+ Revtangen, Klepp 12.10.

1972 NORD-TRØNDELAG: 1K+ Stjørdal, Stjørdal 29.10.

Ved en tilsvarende revurdering av fem tidligere godkjente funn fra Storbritannia ble tre av dem funnet å ikke være tilstrekkelig dokumentert. Fire av funnene var fra perioden før den moderne feltornitologien, av disse ble kun et utstoppet eksemplar stående (BOURC 1993b, Marr & Porter 1995). Identifikasjon er dekket av Robertson (1986) og Lindroos & Tenovuo (2000). Arten er atter på den norske listen, det første dokumenterte funnet i Norge ble gjort ved Kramvik, Vardø, Finnmark 24.-29.5. 2001 (se kommende ordinære rapport fra NSKF).

Linerle *Motacilla alba*

Individer som viste karakterene til underarten *subpersonata* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

Begge de to tidligere godkjente norske funnene av steppemåke *Larus ichthyaetus* var fugler observert på direkte trekk under suboptimale forhold, og var derfor heller ikke dokumentert. Slike funnomstendigheter vil normalt ikke være tilstrekkelig for godkjenning av førstefunn for landet, og arten er fjernet fra den norske listen. Denne 2. vinter fuglen fra Israel i november 1998 er det imidlertid liten grunn til å stille spørsmålstegn ved. Foto: Jan Kåre Ness.

1990 HORDALAND: 2K+ ♂ Herdla, Askøy 1.5*
(F).

Bildene viser en avvikende linerle av nominat-
underarten *alba* eller en *alba/yarrellii* «hybrid» (P.
Alström i brev). Kun ett funn er dermed godkjent
fra Europa, i Alentejo, Portugal i juli 1995 (Moore
1999).

Middelhavssteinskvett *Oenanthe hispanica* (5)

Individer som viste karakterene til underarten *mela-
noleuca* (0)

Tidligere godkjent, nå **godkjent som svartstrupe-
steinskvett** *Oenanthe pleschanka* (7):

Not accepted, accepted as Pied Wheatear *Oenanthe
pleschanka*:

1977 ROGALAND: 2K+ ♂ Utsira, Utsira 9.10*
(F) (V.Ree m.fl.).

Funnet fra Utsira utgjør det andre funnet av svart-
strupesteinskvett for landet. Også i Sverige har en
tidligere godkjent middelhavssteinskvett fra oktober
1975 vist seg å være en svartstrupesteinskvett (Elm-
berg 1990).

Svartsteinskvett *Oenanthe leucura* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke god-
kjent**:

- 1970 TELEMARK: 2K+ ♂ Jomfruland, Kragerø 18.5
 1973 AUST-AGDER: 2K+ ♂ Saulekilen, Arendal 2.6
 1986 TELEMARK: 1K+ ♂ Kalstadjenna, Kragerø 22.10
 1989 VESTFOLD: 2K+ Østre Bolærne, Nøtterøy 20.-22.6

Identifikasjon av svartsteinskvett og hvitkronesteinskvett *O. leucopyga* ble diskutert i flere artikler og notiser på 80- og 90-tallet, etter at det ble klart at mange hvitkronesteinskvetter manglet hvitt i hodet og kunne ha et halemønster som minnet sterkt om svartsteinskvett (se bl.a. Ullmann 1993 og Clement 1994). Debatten skjøt særlig fart etter at en 2K hvitkronesteinskvett ble observert i Storbritannia 2.-5.6.1982, dette individet hadde bare såvidt synlig hvitt i issen (Brown 1986). Fire tidligere funn av svartsteinskvett fra Storbritannia ble revurdert og samtlige ble underkjent og arten fjernet fra den britiske listen (BOURC 1993b). Flere østlige svarte steinskvettarter, underarter og fargevarianter må også utelukkes ved identifikasjon av svartsteinskvett, se f.eks. van der Vliet & de Lange (1997).

Taigatrost *Turdus ruficollis* (18)

Individer som viste karakterene til nominatunderarten *ruficollis* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

- 1980 OSLO: 1K+ Røa 8.9.
 1981 HEDMARK: 1K+ ♂ Tronsvangen, Alvdal 31.10.
 1987 ROGALAND: 1K+ ♂ Birkeland, Sokndal 16.10.

Vandretrost *Turdus migratorius* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

- 1983 HORDALAND: 1K+ Bulken, Voss 3.10.

Møller *Sylvia curruca*

Individer som viste karakterene til den østlige underarten *blythi* (0)

Tidligere er det godkjent/publisert ca. 15 funn av denne underarten av møller. Identifikasjon av enkeltindivider er generelt ikke mulig (Svensson 1990),

og arten ble fjernet fra den norske listen i 1998 (Jensen & Mjøs 1998). Status til denne formen av møller kan diskuteres. Cramp *et al.* (1992) aksepterer formen som en egen underart, mens Shirihai *et al.* (2001) inkluderer *blythi* i nominatunderarten *curruca*. Mange individer er ikke mulig å skille på draktkarakterer, tendensen til en rundere vinge hos *blythi* er en konsekvens av en generell trend mot rundere vinger hos østlige populasjoner uten at det er mulig å finne noe brudd i en klinal variasjon.

Stjertmeis *Aegithalos caudatus*

Individer som viste karakterene til den kontinentale underarten *europaeus* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

- 1983 VESTFOLD: 1K+ Refsholtjernet, Tjølling 26.11.

Krattvarsler *Lanius meridionalis* (3)

Individer som viste karakterene til nominatunderarten *meridionalis* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

- 1984 ROGALAND: 2K+ Orrevatnet, Klepp 5.10.

Etter en taksonomisk revisjon av varslerkomplekset, er *Lanius excubitor* blitt splittet i to arter, varsler *Lanius excubitor* og krattvarsler *L. meridionalis*, hver med en rekke underarter. Det foreligger tre godkjente funn av krattvarsler fra Norge, alle disse gjelder heretter den østlige underarten *pallidirostris*.

Blåtykknebb *Guiraca caerulea* (0)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

- 1970 AKERSHUS: 2K+ ♂ Flateby, Enebakk 14.6.
 1987 ROGALAND: 1K+ Rusdal, Lund, 22.11* (F).

Bildene fra Rusdal i Rogaland i november 1987 viser en ♂ av arten indigospurv *Passerina cyanea* (se side 71).

**Nye arter som er tilkommet den norske lista
som et resultat av revurdering av
eldre observasjoner:**

*Added to the Norwegian list after re-evaluation of
older records:*

Funn i kategori D

Indigospurv *Passerina cyanea* (1)

1987 ROGALAND: 1K+ Rusdal, Lund, 22.11*
(F) (Karl A. Rusdal m.fl.).

Fuglen var tidligere godkjent som blåtykknebb (se s.70). Arten forekommer som burfugl, og var trolig mer vanlig på det europeiske burfuglmarkedet før enn hva den er nå. Funnet plasseres derfor i kategori D, i tråd med praksis i de fleste europeiske land. Storbritannia og Irland har ett funn hver i «riktig» tid på høsten og med «riktig» geografisk lokalitet i SV på A-listen. Ytterligere fire britiske funn er på D-listen, inkl. funn i september og oktober (BOURC 1999). I Finland er det gjort hele fem funn, alle i mai hvorav en hadde burfuglring (A. Lindholm i brev).

**Følgende arter/funn har vært revurdert,
identifikasjonen ansees å være tilstrekkelig
dokumentert og funnene er fremdeles
godkjent i kategori A/B:**

*Records still in category A after reexamination of
older records:*

Balearlire *Puffinus mauretanicus* (8)

1984 ROGALAND: 1K+ Perleneset, Utsira 11.
10 (H.Fisketjønn).
1991 VEST-AGDER: 2K+ Lista fyr, Farsund 9.5
(G.S.Grimbsby).

Disse funnene utgjør andre og fjerde feltobservasjon av arten i Norge (funn nr. 4 og 6 totalt).

Kittlitzlo *Charadrius pecuarius* (1)

1913 ROGALAND: 2K+ ♀ skutt Sele, Klepp
14.5* (D) (Zool. mus. Stavanger).

Funnet er nærmere omtalt av Byrkjedal (1983). Forfatteren diskuterer sannsynligheten for at funnet er spontant/autentisk, og konkluderer med at fuglen mest sannsynlig har nådd landet ved egen hjelp før den ble innsamlet på Jæren. NSKF finner ikke grunn til å konkludere på annen måte.

Kongeterne *Sterna maxima* (1)

1976 VESTFOLD: 3K+ Rauer, Larvik 26.6 (K.P. Gade, S.Liverød, G.Numme).

Gråseiler *Apus pallidus* (4)

1984 VESTFOLD: 1K+ Mølen, Larvik 2.10
(K.P.Gade, P.H.Gylseth).
1986 VESTFOLD: 2K+ Mølen, Larvik 24.5
(G.Numme).
1988 VESTFOLD: 2K+ Mølen, Larvik 19.6
(T.Axelsen).

Funn nr. 4 av denne arten er en veldokumentert fugl fra Utsira 3.6.1995 (Heggland 1996).

Flekkdverglerke *Calandrella rufescens* (1)

1987 VESTFOLD: 1K+ Mølen, Larvik 7.-23.11
(R.E.Hansen, G.Numme, T.Nilsen m.fl.).

For identifikasjon, se Alström *et al.* (1991).

Alpejernspurv *Prunella collaris* (1)

1974 VESTFOLD: 2K+ Store Færder, Nøtterøy
6.6 (*J.Michaelsen, H.E.Karlsen, B.E.
Kopstad, B.Linnehol, T.Nilsen).

Funnet er nærmere omtalt av Michaelsen (1975).

Hekksanger *Cercotrichas galactotes* (1)

1975 AUST-AGDER: 2K+ Krøgenes, Arendal
2.-18.6 (O.-P.Engbråten).

Gulbrynkjernebiter *Coccothraustes vespertinus* (2)

1973 ØSTFOLD: 2K+ Krossnes, Fredrikstad 2.-
9.5 (B.A.Andersen, K.Møklegård).
1975 SØR-TRØNDELAG: 2K+ ♂ Halten, Frøya
17.-26.5 * (F) (H.Støen).

*Norges andre gulbrynkjernebiter *Coccothraustes vespertinus* ble innfanget på Halten, Frøya i mai 1975. Det er umulig å bli sikker på at de norske gulbrynkjernebiterne har ankommet landet direkte eller via båt fra Nord-Amerika, men arten er i kategori A i Storbritannia. Det er liten grunn til å betrakte de norske funnene på annen måte enn man gjør i nabolandet i vest. Foto: Harald Støen.*

*En voksen hann harlekinand *Histrionicus histrionicus* kan man knapt ta feil av, men noen av de gamle funnene som har vært inkludert i den norske totalen er ubeskrevne, udokumenterte feltobservasjoner som ikke kan anses som sikre nok til å bli inkludert i den norske funntotalen. Sørlike Island, juni 2002. Foto: Jan Kåre Ness.*

Arten er i tillegg til Norge også påtruffet om våren i Storbritannia. BOURC har plassert arten i kategori A.

Vinterjunko *Junco hyemalis* (2/3)

1987 VEST-AGDER: 2 1K+ Sånum, Mandal 4. 12 (F.Jørgensen).

1989 TELEMARK: 2K+ ♂ sy. Jomfruland, Kragerø 18.5 (T.Stølen).

Vinter- og vårfunn er hovedregelen i Europa, slik sett passer de norske funnene fint i mønsteret. Europeiske funn er oppsummert og diskutert av Erritzøe & Svenningsen (1996).

Lundtrupial *Icterus galbula* (1)

1986 ROGALAND: 2K+ ♂ Utsira 13.5 (K. Størkersen).

Følgende arter har vært gjenstand for revurdering av hele eller deler av funnmassen, hvorav enkeltfunn eller deler av funnmassen ikke lenger ansees å være tilstrekkelig dokumentert:

One or more previously accepted records rejected, but the species is still in category A of the Norwegian list:

Brilleærfugl *Somateria fischeri* (3/5)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

Not accepted:

1970 SØR-TRØNDELAG: 2K+ ♂ Hådalen, Rør-
os 1.5.

Funnet er nevnt av Haftorn (1971). Fuglen lå i veikanten, og kunne studeres på nært hold. Rapportørene refererer til illustrasjon av arten, og opplyser at fuglen de så var identisk. Det foreligger imidlertid ingen beskrivelse av fuglens utseende, og funnet kan derfor ikke lenger godkjennes.

Harlekinand *Histrionicus histrionicus* (6)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

Not accepted:

1817 NORD-TRØNDELAG: Par Beitstadfjorden, Verran/Steinkjer/Inderøy/Mosvik i mai.

1838 HORDALAND: 1K+ Etne «vinteren 1838».

1903 MØRE & ROMSDAL: 2K+ Tustna, Tustna 7.2.

Funnene er nevnt i Haftorn (1971) som mer eller mindre sikre funn, og har vært inkludert i den norske funntotalen (Gustad 1995). Felles for disse funnene er mangel på, eller i beste fall meget vage, beskrivelser og disse kan derfor ikke lenger anerkjennes. Arten er meget sjelden i Europa utenom Island, og må vurderes deretter.

Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt:

Still accepted:

1891 HORDALAND: Udatert, ♂ i vinterdrakt, skutt nær Bergen* (D, F) (C.Brandt).

Fuglen inngikk i fuglesamlingen til John Patricius Chaworth-Musters i England, men ble solgt ut av familiens eie i perioden 1970-73. Hvor Norges første sikre harlekinand befinner seg i dag er et åpent spørsmål (V. Ree i brev). Heldigvis er funnet nærmere omtalt av Schaanning (1930), og fuglen finnes avbildet.

Islandsand *Bucephala islandica* (1)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

Not accepted:

1848 FINNMARK: 2K+ ♂ skutt ved Nyborg, Nesseby (udatert).

1851 FINNMARK: 1K/2K ♂ skutt Vardø, Vardø 7.9.

Disse to funnene fra Varangerfjorden har vært gjengitt i norsk og nordisk ornitologisk litteratur i nærmere 150 år, trolig var de første gang nevnt av Collett (1869) som oppgir begge funnene som de står nevnt over. Begge kan relateres til tyskeren Leopold Schraders opphold i Finnmark, da han i flere perioder bodde på Nyborg i Nesseby kommune. En del av Schraders observasjoner/funn er omtalt av Pässler (1853), bl.a. nevnes en islandsand «ung ♂ i overgangsdrakt» som ble skutt 7.9. 1851, men lokaliteten er ikke oppgitt. Funnet fra Nyborg i 1848 er merkelig nok ikke nevnt i denne publikasjonen. Collett (1869) kan enten ha feilsitert Pässler (1853), eller han kan ha hatt tilleggsinfor-

masjon f.eks. fra brevveksling som vi ikke kjenner til. Informasjonen fra Collett (1869) har så blitt sitert videre. Også Schaanning (1916) oppgir at begge fugler er skutt av Schrader, en adult hann i 1848 og en yngre hann 7.9.1851. Schaanning referer til Pässler (1853) og oppgir også sidetall, her står imidlertid kun omtalt funnet fra 1851 og i tillegg skriver Pässler: «Während der langen Zeit, welche Schr. in Lappland zugebracht hat, ist dieses der einzige Vogel der Art, welchen er erhalten hat;». Det er heller ikke mulig å finne noen referanse til lokaliteten «Vardø» i originalpublikasjonen fra 1853. Til tross for at en stor del av den gamle norske og svenske litteraturen har vært gjennomgått (G. Kjeilen pers. medd., J.R. Gustad pers. medd.), har det ikke lyktes å finne noe mer utfyllende. Det kan ikke utelukkes at det her er snakk om en forveksling som har gjort ett funn til to. Fuglen fra 1851 skal være illustrert og beskrevet av Prof. Naumann og ervervet av Herrn Hauptmann v. Zittwitz for sistnevntes private samling (Pässler 1853). Verken illustrasjoner eller den utstoppede (?) fuglen har vi imidlertid hatt tilgang til, og disse funnene betraktes derfor som ikke tilstrekkelig dokumentert til å inngå i den norske funnmassen. Som et ankepunkt i forhold til funnet i september 1851 kan nevnes at det virker ulogisk med en ung hann i overgangsdrakt i begynnelsen av september, juvenile hanner får normalt ikke synlige hannkarakterer før tidligst i november/desember. Adulte hanner i overgangsdrakt mellom eklipsedrakt og adult vinter kan i mange tilfeller oppvise draktvarianter som kan påminne om islandsand. Dermed gjenstår kun ett funn i Norge, den gamle hannen som overvintret i Trondheimsfjorden hver vinter i perioden 1986-1993 (Bentz & Clarke 1990, Gustad 1995).

Sibirlo *Pluvialis fulva* (23/25)

Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt:

Still accepted:

1987 ROGALAND: 2K+ Orrevatnet, Klepp 23.7* (F) (G.Kristensen)

Kanadalo/sibirlo *Pluvialis dominica/P. fulva* (5/6)

Tidligere godkjent som kanadalo/sibirlo, kjennelse endret til **godkjent sibirlo**:

Previously accepted as dominica/fulva, now accepted as Pacific Golden Plover P. fulva:

1977 ROGALAND: 2K+ Revtangen, Klepp 1.7* (F) (O.Bryne).

1986 ROGALAND: 2K+ Utsira 10.10 (O.Bryne, K.Bøhn, M.Dagsland, A.T.Mjøs m.fl.).

Tidligere **godkjent som ubestemt kanadalo/sibirlo**, kjennelse opprettholdt:

Still accepted as unidentified dominica/fulva:

1978 VESTFOLD: 2K+ Mølen, Larvik 13.9 (K.P.Gade, G.Numme).

1982 HORDALAND: 1K Herdla, Askøy 11.9 (T.Berg).

1988 AKERSHUS: 2 1K Årnestangen, Rælingen 6.9 (B.I.Balto, B.O.Tveit).

1990 ROGALAND: 1K+ Utsira, Utsira 22.9 (E.Eikehaug, A.Haram, F.Jacobsen, K.R.Mjølshnes).

Tidligere godkjent som ubestemt kanadalo/sibirlo, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

Not accepted as dominica/fulva:

1993 VEST-AGDER: 1K+ Lista fyr, Farsund 14.9.

Sibirlo og kanadalo ble tidligere betraktet som underarter tilhørende samme art (beringlo). En oppdeling i to arter, bl.a basert på forskjeller i mytemønster og sympatrisk utbredelse i Alaska med liten eller ingen hybridisering, ble vedtatt av BOURC i 1986 (BOURC 1986). Utbredelse og taksonomisk status ble ytterligere redegjort for av Knox (1988).

Etter oppsplittingen i to arter har det vist seg svært vanskelig å foreta en sikker bestemmelse av flere av de norske feltobservasjonene. Dette er ikke så underlig, siden en rekke observasjoner ligger noe tilbake i tid. Identifikasjonskriterier på 1980-tallet, som baserte seg mye på fargetegninger (bl.a utbredelse av svart på flanker og i buken) har seinere vist seg å være uholdbare, og sikker identifikasjon baseres nå i større grad på strukturelle karakterer som nebb lengde, beinlengde og forholdet mellom vingespiss, tertiærer og halespiss. For en bedre innsikt i problemene forbundet med identifikasjon av disse to nærtstående artene, anbefales det å studere en rekke av de gode omtalene av vanskelige enkeltfunn i Vest-Europa på 90-tallet (bl.a Gantlett & Millington 1991, Catley *et al.* 1994, McGeehan & Meininger 2000). Funn etter 1990 har ikke vært revurdert, med unntak av den ubestemte fuglen fra Lista fyr i september 1993 som ikke lenger er godkjent.

Kortnebbekkasinsnipe *Limnodromus griseus* (1)Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt:*Still accepted:*1971 FINNMARK: 2K+ Vardø, Vardø 6.7* (L)
(M.Kuhn, A.Bruch, W.Stickel).Tidligere godkjent, kjennelse endret til **godkjent langnebbekkasinsnipe** *Limnodromus scolopaceus* (10):*Not accepted, accepted as Long-billed Dowitcher L.scolopaceus:*1976 MØRE & ROMSDAL: 2K+ Makkevika,
Giske 17.8* (F) (J.Rabben, K.Valde).

Dermed gjenstår Finnmarksfunnet som det eneste godkjente funnet av kortnebbekkasinsnipe i Norge. Det kan være på sin plass å presisere at dette funnet er dokumentert med lydopptak, sonogrammer av dette opptaket bekrefter identifikasjonen. Funnet er nærmere omtalt av Kuhn *et al.* (1973). De norske funnene har av enkelte forfattere vært ansett som usikre, bl.a av Lewington *et al.* (1991). Begge er imidlertid nevnt som to av fem europeiske funn av Mitchell & Young (1997). Denne observasjonen bør nå etter hvert få sin definitivt rettmessige plass i den europeiske litteraturen. For tips om identifikasjon av voksne fugler i sommerdrakt, se Jaramillo & Henshaw (1995).

Franklinmåke *Larus pipixcan* (3)Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt:*Still accepted:*1979 VESTFOLD: 3K+ Mølen, Larvik 27.12
(K.P.Gade, R.E.Hansen).Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:*Not accepted:*1985 VESTFOLD: 2K+ Mølen, Larvik 9.10 og
12.11 (G.Numme, J.C.Pindsle).

Observasjonene fra Mølen i 1985 var tidligere godkjent som to ulike funn, det utgår derfor to funn fra den norske funntotalen. Alder på fuglen fra Mølen 24.12.1979 er korrigert til 3K+. Førstefunnet fra Røst 16.6.1979 gjelder en dokumentert adult fugl og har ikke vært revurdert. Røstfunnet var opprinnelig godkjent som ett funn av 2 ind, i og med at en 2K-fugl også ble observert samtidig samme sted. Ungfuglen er verken dokumentert eller beskrevet i tilstrekkelig detalj, og funnet er derfor endret til kun

å gjelde en adult fugl. Ytterligere ett funn fra Mølen 16.11.1980 har ikke vært revurdert siden saksfilen ikke er funnet, og denne observasjon er fremdeles å regne som godkjent.

Kafferseiler *Apus caffer* (1/2)Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt:*Still accepted:*1986 VESTFOLD: 2 2K+ Eftang, Tjølling 15.6
(H.Heggland, S.Liverød).Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:*Not accepted:*1984 TELEMAR: 2K+ Jomfruland, Kragerø
18.5.

Dermed gjenstår ett funn (av to individer) av denne arten, som i tillegg er påtruffet nær Oulu i Finland 18.11.1968 (Lewington *et al.* 1991).

Markpiplerke *Anthus campestris* (30)Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt:*Still accepted:*1950 VEST-AGDER: 1K+ Kviljo, Farsund 23.9.
(*J.H.Hyatt, C.K.Mylne, E.Dillwyn Williams).1974 VESTFOLD: 1K+ Mølen, Larvik 1. og 6.
10* (F) (*K.P.Gade, G.Numme, R.E.Hansen,
J.Thommassen, R.Thronsdén).1977 ROGALAND: 1K+ Malanes, Klepp 11.9.
(P.Michelsen, S.F.Olsen).1978 VESTFOLD: 1K+ Mølen, Larvik 30.9-4.
10 (G.Numme, K.P.Gade, R.E.Hansen, T.
Karlsen, J.Thollefsen, B.G.Thorsen).1979 ROGALAND: 1K Utsira 16.-17.10* (F) (C.
Frahm, S.Sørensen m.fl.).1988 VESTFOLD: 1K+ Mølen, Larvik 1.11 (H.
Heggland, S.Liverød).1990 HORDALAND: 1K Herdla, Askøy 18.10
(E.Chapman).1992 TELEMAR: 1K Jomfruland, Kragerø
29.9 (J.H.Magnussen).Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:*Not accepted:*

1939 VEST-AGDER: 2K+ Flekkefjord 2.2.

1951 VEST-AGDER: 1K+ Lista fyr, Farsund
26.9.

Etter revurdering gjenstår kun ett funn av islandsand *Bucephala islandica*, nemlig den voksne hannen som overvintret i Trøndelag hver vinter i perioden 1986-1993. Dette bildet er imidlertid tatt på en lokalitet som er mer kjent for denne arten og et svært rikt fugleliv generelt — Myvatn, Island juni 2002. Foto: Jan Kåre Ness.

Få artsgrupper har gjennomgått en større revolusjon med tanke på identifikasjonskriterier enn det som er tilfelle med loene av slekten *Pluvialis*. Norske funn som potensielt kunne være kontroversielle har vært gjennomgått på nytt, med relativt omfattende endringer i funnstatus som resultat. Disse skinnlagte fuglene er begge juvenile hunner av sibirlo *Pluvialis fulva*, skutt ved Noatun, Øvre Pasvik, Sør-Varanger, Finnmark 27.9.1937 av Thoralf Schaanning, og representerer det andre funnet i landet. Legg merke til grå vingeundersider og en relativt kort svingfjærprojeksjon der kun de tre ytre håndsvingfjærene er lengre enn den lengste tertiæren. Begge ligger skinnlagt på Zoologisk Museum i Stavanger, med journalnr. 2017 og 2019. Begge foto: Ingvar Byrkjedal.

Norske høstfunn av markpiplerke *Anthus campestris* har vært gjennomgått på nytt med tanke på å utelukke mulig forveksling med tartarpiplerke *Anthus novaeseelandiae* og mongolpiplerke *Anthus godlewskii*, med det resultat at en rekke funn fra før 1990 ikke lenger kan godkjennes. Dette er imidlertid en vårfugl fanget for ringmerking ved Lista fyr, Farsund, Vest-Agder 5.6.1992. Foto: Nils Helge Lorentzen.

Middelhavssteinskvett *Oenanthe hispanica hispanica*, hann av lysstrupet variant. Marokko, april 1995. Den vestlige nominatunderarten skilles fra den østlige *melanoleuca* bl.a. på varmere farget overside, smalere svart øredekkerfelt og mindre svart over nebbroten. De norske funnene av middelhavssteinskvett har vært gjennomgått på nytt, og underarten *melanoleuca* er strøket fra den norske listen. Foto: Nils Helge Lorentzen.

- 1954 VESTFOLD: 1K+ Stokke, Stokke 14.9. 3
1K+ Stokke, Stokke 15.9.
- 1970 ROGALAND: 2 1K+ Bore, Klepp 5.10.
- 1974 ROGALAND: 1K Utsira 15.9.
- 1978 VESTFOLD: 1K Mølen, Larvik 2.11.
- 1979 VESTFOLD: 1K+ Rakke, Stavenn, Larvik
4.9. 1K+ Mølen, Larvik 14.10.
- 1984 VESTFOLD: 1K Klåstadkilen, Tjølling 9.-
10.11.
ROGALAND: 1K+ Børaunen, Randaberg
20.-30.10.

Høst- og vinterfunn av markpiplerke har vært gjennomgått på nytt. Førstefunnet for Norge blir dermed fuglen fra Kviljo, Farsund, Vest-Agder 23.9.1950. Funnet er nærmere beskrevet av Hyatt *et al.* (1951). På grunn av manglende saksfiler har det foreløpig ikke vært mulig å foreta en ny vurdering av følgende høstfunn: Jomfruland, Kragerø, Telemark 11.-16.10.1980, Jomfruland, Kragerø, Telemark 26.10.1980, Mølen, Larvik, Vestfold 31.10.1980 og Rott, Sola, Rogaland 11.9.1981. Hvis noen sitter på beskrivelser eller annen dokumentasjon på disse funnene, er NSKF svært interessert i å få dette tilsendt. Et funn fra Jomfruland 19.11.1990 har heller ikke vært inkludert i revurderingsrunden, men dette er en godt beskrevet fugl og det bør således ikke råde noen usikkerhet rundt dette funnet.

Middelhavssteinskvet *Oenanthe hispanica* (5)

Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt:

Fugler som viste karakterene til nominatunderarten *hispanica* (1)

Still accepted as *O. h. hispanica*:

- 1979 VESTFOLD: 1K+ ♂ Store Færder, Tjøme,
2.9 (*T.E.Karlsen, J.Marthinsen).

Fugler med usikker underartstilhørighet (4)

Still accepted (ssp. uncertain):

- 1977 VESTFOLD: 2K+ ♂ Mølen, Larvik 14.6
(K.P.Gade).
- 1982 ROGALAND: 1K ♀ Utsira 24.9 (R.G. Bø-
sy, M.Pettersen).
- 1983 ROGALAND: 1K ♀ Utsira 4.10* (F) (O.
Bryne, M.Larsson, F.Køhler, R.Thoor, H.
Waldenstrøm).

Kun ett funn, av en fugl av underarten *melanoleuca* fra Utsira 7.-9.10.1977, er ikke lenger godkjent etter revurdering. Denne er imidlertid godkjent som svartstrupesteinskvet (se lenger foran i denne rap-

porten). Fuglen fra Utsira i september 1982 var tidligere godkjent som tilhørende underarten *hispanica*. Etter revurdering plasseres den med usikker underartstilhørighet. Det femte funnet, fra Onsøy, Fredrikstad, Østfold 11.6.1991 har ikke vært revurdert.

Følgende arter er fjernet fra den norske A/B/C-listen etter revurdering av status/kategorisering:

Species removed from category A-C after reevaluation of status:

Hvitpelikan *Pelecanus onocrotalus* (1)

Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt med **endret status**:

- 1974 NORD-TRØNDELAG: 2K+ Rossøyvågen,
Vikna ca. 15.7* (F) (S.Garstad). Kategori-
endring: A til D. *Transfer from A to D.*

Arten er, i likhet med de andre pelikanartene, allment betraktet som rømling i de tilfellene den dukker opp i NV-Europa (Zwaaneveld & Ebels 1994). En av hovedårsakene til dette er både dokumenterte og mistenkte hyppige rømminger fra dyreparker/fugleparker som et resultat av at både denne arten og andre pelikanarter ofte flyr mer eller mindre fritt i slike anlegg eller behandles skjødesløst (Tout 1994). I Sverige ble det i oktober-november 1987 påtruffet to hvitpelikaner, hvorav minst en døde. Disse ble antatt å være rømlinger (Elmberg 1990).

Krøllpelikan *Pelecanus crispus* (7)

Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt med **endret status**:

Funn i kategori D (4):

- 1976 ROGALAND: 2K+ Børaunen, Randaberg
10.-11.6 (*E.K.Sømme, K.Kyllingstad).
Kategoriendring: fra A til D.
- 1977 VESTFOLD: Ad. Presterødkilen, Sem +
flere andre lokaliteter 18.6–14.9* (F) (K.
P.Gade, G.Numme m.fl.). Kategoriend-
ring: fra A til D.
- 1978 VESTFOLD: Ad. Presterødkilen, Sem +
flere andre lokaliteter «våren»* (F) (K.P.
Gade, G.Numme m.fl.). Kategoriendring:
fra A til D.

ROGALAND: 2K+ Orrevatnet, Klepp 9.5 (O.J.Runde). Kategoriendring: fra A til D. NORD-TRØNDELAGE: 2K+ flere lokaliteter, Nærøy 22.-23.5 (F.Kutschera, A. Mo). Kategoriendring: fra A til D.

Funnene fra Presterødkilen i 1977 og 1978 er regnet som trolig samme fugl og teller kun som ett funn. *Transfer from A to D.*

Funn i kategori E (3):

- 1967 NORDLAND: 1K+ skutt Plurdalen, Rana (udatert).
 1973 SOGN & FJORDANE: 2K Florø, Florø 15. 7.-15.8* (F) (V.Seim).
 1977 AUST-AGDER: 1K+ Vippra bru, Arendal 13.9 (H.Bergmann, D.Ektun, K.Ektun m. fl). Kategoriendring: fra A til E.

Fuglen fra Rana i 1967 stammet fra en dyrepark i Sverige (Haftorn 1971). Fuglene fra Sogn og Fjordane og Aust-Agder ble observert på kort hold og virket svært uredde. Sannsynligheten for en fangstopprikkelse er derfor stor og funnene plasseres i kategori E. Se ellers kommentarer under hvitpelikan. Fuglene fra Nordland og Sogn og Fjordane var tidligere i kategori B og en plassering i dagens kategori E medfører således ingen kategoriendring. Fuglen fra Aust-Agder er dermed den eneste som endrer kategori fra A til E. *Records in category E.*

Vinhegre *Ardeola bacchus* (1)

Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt med **endret status**:

- 1973 MØRE OG ROMSDAL: 2K+ skutt ved utløpet av Korsbrekkeelva, Hellesylt, Stranda «høsten», trolig oktober (O.Korsbrekke). Kategoriendring: A til D. *Transfer from A to D.*

Fuglen var lite sky og ble skutt mens den satt på bakken. Funnet er nærmere omtalt av Folkestad (1978). I ettertid er det gjort ytterligere ett funn i Europa, i Ungarn i august 2000 (Ecsedi *et al.* 2000), denne fuglen var i likhet med den norske en adult. To funn av voksne fugler og ingen funn av ungfugler er i utgangspunktet ikke noe som taler for spontan forekomst, dessuten var fuglen oppgitt å være lite sky. I tillegg mangler det totalt observasjoner fra et meget stort område mellom Europa og artens naturlige leveområder i Øst-Asia. Selv om arten ikke er

kjent fra det europeiske burfuglmarkedet, kan det ikke utelukkes at arten tidvis importeres til Europa. Både mangrovehegre *Ardeola grayii* og damhegre *Ardeola speciosa* er f.eks. på den belgiske E-lista, hvorav mangrovehegre er den som vanligst forekommer i fangenskap i Belgia (G. De Smet i brev).

Stripegås *Anser indicus*

Kategoriendring: fra C til E. *Transfer from C to E.*

Stripegåsa var ført opp på AB-lista i det gamle kategorisystemet (tilsvarer C-lista i det nye kategorisystemet), med en kommentar om at arten forekommer uregelmessig eller i så små bestander at det er usikkert om den i framtiden vil etablere seg som permanent rugefugl lik de øvrige AB-artene (Ree & Gjershaug 1994). Fugler fra Seewiesen i Tyskland, der Konrad Lorentz studerte arten i fangenskap på 1950- og 1960-tallet, har spredt seg til ulike steder i Nord-Europa, Norge inkludert. Seewiesen har vært antatt å være en permanent hekkeplass (Bevanger & Ree 1994), men arten har pr. i dag ikke noe skikkelig fotfeste der og er plassert i kategori E i Tyskland (J.O. Kriegs i brev). Arten hekker kun spredt og fåtallig i Storbritannia, og er plassert i kategori E på den britiske listen (Delany 1993, BOURC 1999, Ogilvie *et al.* 2001, 2002).

Snøgås *Chen caerulescens*

Kategoriendring: fra A til D/E. *Transfer from A to D/E.*

Snøgåsa har en mildt sagt broket status rundt om i Europa, og har alltid vært et «problembarn» når det gjelder kategorisering av fuglearter påvist i Norge (og andre land). Det første norske funnet gjaldt 5 ind. på Andøya, Nordland så langt tilbake som i september 1889, seinere samme måned ble det også observert 4 ind. på Lista i Vest-Agder. Forekomst og litt om artens status som parkfugl er oppsummert av Bergan & Andersen (1994). Arten har normalt ikke vært behandlet av NSKF, og har også fått høyst variabel oppfølging i LRSK-sammenheng. Storparten av funnene fra Sør-Norge de siste 25 årene er som regel blitt sett i sammenheng med populasjonen i Oslo, som har trukket ut av landet til vinterområder på kontinentet hvert år. Arten er imidlertid utsatt flere plasser enn i Oslo, definitivt i Førde i Sogn & Fjordane i 1978 (Godø 1980) og muligens også andre steder. Funnene fra 1889 er trolig de beste

*Pelikaner i NV-Europa er i de aller fleste tilfeller rømte fangenskapsfugler. Det norske funnet av hvitpelikan *Pelecanus onocrotalus* er etter revurdering plassert i kategori D. Disse fuglene er imidlertid fotografert i Walvis Bay, Namibia i februar 1999. Måken i midten er en taremåke *Larus dominicanus*. Foto: Nils Helge Lorentzen.*

*Stripegås *Anser indicus* har for tiden ingen stabile hekkepopulasjoner i Europa, og fugler som dukker opp i Norge må antas å ha en opprinnelse i mange ulike utsetninger og rømninger. Arten er derfor plassert i kategori E. Disse fuglene er fotografert på Beiningen, Karmøy, Rogaland i august 2001. Foto: Jan Kåre Ness.*

kandidatene hvis man skulle diskutere potensiale for spontan opptreden, men det faktum at det er lenge siden er ikke regnet som tilstrekkelig til å utelukke rømte fangenskapsfugler som et alternativ. Per i dag er antall frittflygende individer i Europa såpass høyt at en «tvilsom» opprinnelse i utgangspunktet er mest sannsynlig for enhver snøgås, men at arten er gang i blant kommer over fra sine naturlige leveområder i Nord-Amerika er dokumentert ved ringfunn av en kanadisk-merket fugl i Nederland i april 1980 (Bergan & Andersen 1994, Ebels 1999). De seinere årene er det blitt en større aksept for at fugler som befinner seg sammen med sannsynlige «transportflokker» på «riktig» plass blir betraktet som spontane, f.eks. fugler i flokker av grønlandske tundrajess i Irland. Arten har vært inkludert i den norske A-C listen (eks. Ree & Gjershaug 1994), men det fremgår ikke noe sted hvilket eller hvilke funn man har regnet som spontane. Sannsynligheten for at minst ett norsk funn er forårsaket av en fugl som har tatt seg til landet fra Nord-Amerika er rimelig høy, men for at arten skal inkluderes på den norske lista må det foreligge enkeltfunn hvor et slikt scenario er overveiende sannsynlig. Nyankomne fugler i en «transportflokk» av f.eks. grønlandske tundrajess vil kunne være ett slikt tenkbart scenario.

Gulkinnand *Anas formosa* (2)

Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt med **endret status**:

- 1979 ROGALAND: 2K+ ♂ Orrevatnet, Klepp 31. 3 og 4.4 (O.Bryne, K.Falkeid, M.Kersbergen, H.Løvbrekke). Kategoriendring: fra B («gammel E») til D. *Transfer from E to D.*
- 1983 SVALBARD: 2K+ ♂ funnet nylig død Kongsfjorden 9.6 * (D, F) (F.Mehlum, E. Soglo). Kategoriendring: fra A til D. *Transfer from A to D.*

Gulkinnand var tidligere på den britiske A-listen, men ble flyttet over i kategori D etter en fornyet gjennomgang av samtlige 10 funn i 1993. Sannsynligheten for at fuglene var rømlinger fra europeiske samlinger ble betraktet som høy (BOURC 1993b). For en grundigere diskusjon rundt status og identifikasjon, se Eldridge & Harrop (1992). Det faktum at den ene norske fuglen befant seg på Svalbard er ikke et tilstrekkelig argument for å beholde arten i kategori A, det finnes mange eksempler på

rømte fangenskapsfugler som vandrer over store avstander. Funnet fra Svalbard er nærmere omtalt av Soglo & Mehlum (1984). Fuglen oppbevares på Zoologisk museum i Oslo.

Hjelmfiskand *Lophodytes cucullatus* (7/8)

Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt med **endret status**:

- 1985 HORDALAND: 2K+ ♂ Skjoldabuken, Bergen «noen dager» ultimo september* (F) (H.Knutsen). Kategoriendring: fra A til D.
- 1989 AUST-AGDER: 2K+ ♂ Kaldvellfjorden, Lillesand 20.-21. og 29.12 (D.Dahl, O. Simonsen m.fl.) Kategoriendring: fra A til D.
- 1991 NORD-TRØNDELAG: 2K+ ♀ Hoplafjorden og Hammervatnet, Levanger 13.1-20. 4* (F) (P.I.Værnesbranden m.fl.) Kategoriendring: fra A til D.

Arten er også fjernet fra den britiske A-listen (BOURC 2001). *Transfer from A to D.*

Prærievåk *Buteo swainsoni* (1)

Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt med **endret status**:

- 1986 NORDLAND: 3K+ lys fase Vedøya, Røst 6.5* (F) (B.Sundin). Kategoriendring: fra A til D. *Transfer from A to D.*

Arten er utbredt i vestlige deler av Nord-Amerika og er en stor sjeldenhet på østkysten. En våk vil ikke være i fysisk stand til å krysse Nord-Atlanteren ved egen hjelp, og en opprinnelse i fangenskap er vurdert som en sannsynlig forklaring på funnet fra Røst. Amerikanske våker, særlig rødhalevåk *Buteo jamaicensis* og kongevåk *Buteo regalis* er ikke uvanlige i fangenskap bl.a. i Storbritannia. Muligheten for at amerikanske rovfugler kan krysse Nord-Atlanteren ombord på skip er definitivt tilstede. 27.10. 2000 ble en 1K hann av arten trostehauk *Accipiter cooperii* tatt hånd om på et amerikansk skip som ankom til Rauma på den finske vestkysten. Fuglen var svært medtatt etter fire uker på havet, og døde like etter (Martin Helin i brev). Foreløpig har funnet ikke vært vurdert av den finske sjeldenhetskomitéen, men dersom man antar at fuglen ikke er blitt føret under veis er det en kandidat for A-listen og dermed en ny art for Vest-Palearktis. Et

slikt opphav er uansett regnet som lite sannsynlig for prærievåken fra Røst, siden arten er så sjelden på den amerikanske østkysten. Arten utgår dermed fra listen over arter påtruffet i Vest-Palearktis, arten er ikke påvist i Israel i motsetning til det som er opplyst i Svensson *et al.* (1999) og flere andre bokverk (N. Sapir i brev).

Rapphøne *Perdix perdix*

Kategoriendring: fra A til B. *Transfer from A to B.*

Rapphøna hadde sin største utbredelse i Norden på slutten av 1800-tallet, og hekket den gang tallrikt på Østlandet og i Trøndelag. Strengt vintre bl.a. på 40-tallet og innføring av nye jordbruksmetoder var medvirkende årsaker til at arten gradvis forsvant. Nyere forekomster er knyttet til utsetninger (Størkersen 1994). Arten er flyttet over i kategori B siden status etter 1950 er uklar, mye tyder på at noen naturlig forekomst er vanskelig å dokumentere etter den tid.

Fasan *Phasianus colchicus*

Kategoriendring: fra C til E. *Transfer from A to E.*

Den fasanen som finnes i Norge i dag er en blanding av flere underarter, og minst to fargemorfer forekommer. De første fasanene ble importert til landet på midten av 1870-tallet, og frem til 1960-tallet ble det foretatt en rekke utsetninger. I Norge er fasanens utbredelse begrenset av vinterklimaet, og arten er mest vanlig i kystnære snøfattige områder. Bestanden har mange steder gått tilbake de seinere årene, til tross for gjennomgående milde vintre. Tilbakegangen er koblet mot en mindre aktiv utsetting (Pedersen 1994), og denne utviklingen tyder på at arten vil forsvinne dersom utsettingene stopper helt opp. I Vestfold er en annen fargemorf blitt mer vanlig å se i felt etter at denne formen har vært satt ut de seinere år, noe som er ytterligere en indikasjon på at kontinuerlige utsetninger har stor innflytelse på opprettholdelsen av bestanden. Fasanen bør derfor plasseres i kategori E, siden den etter alt å dømme ikke opprettholder en levedyktig bestand på sikt uten kontinuerlige utsetninger.

Følgende funn har endret status fra kategori E til D:

Med kategori E menes her kategori B i det gamle kategorisystemet, som inneholdt funn/arter som var antatt å stamme fra fangenskap.

Previously in category E, now in category D:

Gulhodetrupial *Xanthocephalus xanthocephalus* (1) Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt med **endret status**:

1979 SØR-TRØNDELAG: 3K+ ♂ Halten, Frøya 30.5 (H.Støen). Kategoriendring: fra B («gammel E») til D.

Gulhodetrupialen har dermed fått «oppøyet» sin status, siden kategori D åpner for muligheten av at fuglen nådde Halten ved egen hjelp. Fuglen ble opplyst å være sky, den drev aktivt næringssøk på marken og det var umulig å komme nærmere enn ca. 20 meter. På den annen side var arten en rimelig vanlig burfugl i Storbritannia i hvert fall til midten av 70-tallet (BOURC 1994).

Følgende funn har av ulike årsaker også gjennomgått fornyet behandling:

The following records have also been reexamined:

Dvergskarv *Phalacrocorax pygmeus* (0)

Tidligere **ikke godkjent**, kjennelse opprettholdt: *Still not accepted:*

1984 ØSTFOLD: 2K Jeløy Radio, Moss 12.5.

Aftenfalk *Falco vespertinus* (116/118)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**: *Not accepted:*

1987 3K+ ♂ Arendal, Arendal 21.-22.11.

Ubestemt bekkasinsnipe *Limnodromus* sp. (1)

Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt:

Still accepted as unidentified dowitcher Limnodromus sp.:

1987 HORDALAND: 2K+ Herdla, Askøy 2.1 (G.H.Systad).

Gulnebbgjøk *Coccyzus americanus* (2)

Tidligere **godkjent**, kjennelse opprettholdt med endret dato:

Still accepted with change in date (no specific date given):

1981/1982 HAVOMRÅDENE UTENFOR NORSKEKYSTEN SØR: 1K+ Nordsjøen udatert* (F) (K.J. Starnes).

Funnet var tidligere godkjent som fra Nordsjøen i feb. 1982. Fuglen ble fotografert ombord på et skip, og innsendt i 1983. Observatøren er selv usikker på datoen. Februar er i utgangspunktet svært usannsynlig, NSKF har derfor valgt å endre dateringen til «udatert». De fleste funn av gulnebbgjøk i Europa er gjort i oktober-november.

Sitronerle *Motacilla citreola* (57/60)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

Not accepted:

1984 VESTFOLD: 2K+ (direkte trekkende) Mølen, Larvik 13.10.

Gulltrost *Zoothera dauma* (7)

Tidligere **ikke godkjent**, kjennelse opprettholdt:

Still not accepted:

1988 HORDALAND: 1K+ Husa, Fedje 5.9.

Bonellisanger *Phylloscopus bonelli* (6)

Tidligere **ikke godkjent**, kjennelse opprettholdt:

Still not accepted:

1987 TELEMARK: 1K+ Jomfruland, Kragerø 3.10.

Rødtoppfuglekonge *Regulus ignicapilla* (48)

Tidligere godkjent, kjennelse endret til **ikke godkjent**:

Not accepted:

1988 FINNMARK: 2K+ ♂ sy. Hjelmøy, Måsøy 2.7.

Taksonomiske endringer med innvirkning på den norske fuglelisten

Taxonomic changes

Følgende taksonomiske endringer påvirker den norske listen enten i form av «splitter» som gir artsstatus til former vi tidligere betraktet som underarter, eller endringer i slektskapsforhold som igjen medfører endringer i det vitenskapelige navnet. Artene det gjelder er nevnt med sitt opprinnelige navn og vitenskapelige navn først og endringene presentert i kommentarteksten.

Svartbrynalbatross *Diomedea melanophris*

Tristanalbatross *Diomedea chlororhynchos*

Nyere DNA-studier indikerer at albatrossene utgjør fire hovedtaxa, som bør betraktes som egne slekter. Både svartbrynalbatrossen og tristanalbatrossen tilhører samme slekt blant de mindre albatrossene, ofte kalt «mollymawks», og har fått slektsnavnet *Thalassarche*. Gjeldende vitenskapelig navn for svartbrynalbatross blir derfor *Thalassarche melanophris* og tilsvarende for tristanalbatross *Thalassarche chlororhynchos* (Knox *et al.* 2002).

Middelhavslire *Puffinus yelkouan*

Tidligere ble middelhavslira betraktet som en polytypisk art med to underarter hekkende i Middelhavet. De to formene er nå dokumentert å skille seg fra hverandre på anatomi (skallens form), i tillegg indikerer studier av mtDNA at de to formene ble splittet i hver sin distinkte evolusjonære linje for lang tid siden. Til tross for relativ nærhet mellom de to artenes hekkeområder er det ikke rapportert noen tilfeller av hybridisering. De to formene betraktes derfor som separate arter, balearlire *P. mauretanicus* og middelhavslire *P. yelkouan* (BOURC 2001, Sangster *et al.* 2002). Kun balearlire er påtruffet i Norge.

Havsule *Sula bassana*

En osteologisk studie av sulefamilien har dokumentert tilstrekkelig med forskjeller mellom bein-

De store sulene er skilt ut i en egen slekt, Morus. Havsule Morus bassanus Mykenes, Færøyene, juni 2002. Foto: Jan Kåre Ness.

Storjo har siden forrige publiserte navneliste endret vitenskapelig navn til Catharacta skua. Sør-Island, juni 2002. Foto: Jan Kåre Ness.

Varsleren var tidligere betraktet som en art, med vid utbredelse og mange underarter. I dag betraktes den sørlige formen krattvarsler *Lanius meridionalis* som en egen polytypisk art, adskilt fra den mer nordlige *Lanius excubitor*. Krattvarsleren på bildet er av den nordafrikanske underarten *algeriensis*, som bl.a. har mindre markert overøyestripe, kraftigere nebb og mer grålige undersider enn nominatunderarten som hekker nærmest oss i Sør-Europa. Marokko, april 1995. Foto: Nils Helge Lorentzen.

Ett av to dokumenterte funn av *Lanius excubitor sibiricus* fra NV-Europa, denne fuglen ble skutt nær Hamar, Hedmark 5.11.1881. Fuglen er oppbevart på Zoologisk Museum i Oslo. Det andre funnet ble gjort i Finland i februar-mars 2000. Denne underarten, som hekker i nordlige Russland øst for elva Yenisei, skiller seg fra vår hjemlige varsler av nominatunderarten på et tydelig brunlig anstrøk på oversiden, hvit overgump og tydelig tverrbånding på undersiden i alle drakter. Foto: Andreas Gullberg.

bygningen til de små artene («boobies» på engelsk) og de større som vår havsule tilhører, til at man har delt familien i to slekter *Sula* («boobies») og *Morus*. Havsule endrer derfor vitenskapelig navn til *Morus bassanus* (BOURC 1991).

Egretthegre *Egretta alba*

Nyere taksonomiske studier av hegrer indikerer at egretthegre er nærmere beslektet med *Ardea* enn *Egretta*. Egretthegren flyttes derfor fra slekten *Egretta* til *Ardea* og blir *Ardea alba* (BOURC 1997).

Flamingo *Phoenicopterus ruber*

Flamingo er splittet i to arter, flamingo *P. roseus* og *P. ruber*. Et offisielt norsk navn foreligger pr. i dag ikke på den karibiske arten *P. ruber*. De to artene oppviser bl.a. distinkte forskjeller i nebb- og bein-tegninger og kan i tillegg skilles på kurtiseadferd og lyd (Knox *et al.* 2002).

Snøgås *Anser caerulescens*

AOU har splittet snøgås, eskimogås og keisergås fra *Anser* og tildelt dem slektsnavnet *Chen*. Endringen tas til følge for den norske listen, snøgås (kat. D) blir *Chen caerulescens* og keisergås (kat. E) blir *Chen canagica*.

Krikkand *Anas crecca*

Basert på forskjeller i hannens utseende, kurtiseadferd, molekylærgenetiske studier og mtDNA-analyser har man kommet til den slutning at de tidligere underartene *crecca* og *carolinensis* bør betraktes som egne arter: Krikkand *Anas crecca* og amerikakrikkand *Anas carolinensis* (BOURC 2001, Sangster *et al.* 2002). Den taksonomiske posisjonen til amerikakrikkand er diskutert av Sangster *et al.* (2001).

Hjelmfiskand *Mergus cucullatus*

Studier av slektskapsforhold blant dykkender antyder at hjelmfiskand er en egen slekt, og ikke skal stå sammen med de andre fiskeendene. Hjelm-

fiskand har derfor fått slektsnavnet *Lophodytes* og blir *Lophodytes cucullatus* (Livezey 1995, BOURC 1997).

Lappfiskand *Mergus albellus*

Studier av slektskapsforhold blant dykkender antyder at lappfiskand er en egen slekt, og ikke skal stå sammen med de andre fiskeendene. Lappfiskand har derfor fått slektsnavnet *Mergellus* og blir *Mergellus albellus* (Livezey 1995, BOURC 1997).

Storjo *Stercorarius skua*

Som foreslått av Furness (1987) og andre forfattere flyttes storjoen fra slekten *Stercorarius* til *Catharacta* og blir *Catharacta skua* (BOURC 1997).

Blekspottesanger *Hippolais pallida*

Dvergspottesanger *Hippolais caligata*

En fornyet gjennomgang av taksonomien innen slektene *Acrocephalus* og *Hippolais*, som baserer seg både på DNA-studier og mer tradisjonell taksonomi, har medført to splittings i slekten *Hippolais*: Blekspottesanger er splittet i en vestlig, monotypisk art maurersanger *H. opaca* og en østlig polytypisk art blekspottesanger *H. pallida* som inkluderer underartene *reiseri*, *laeneni*, *pallida* og *elaieca*. Dvergspottesanger er splittet i to monotypiske arter, dvergspottesanger *H. caligata* og ramasanger *H. rama* (Knox *et al.* 2002). Kun dvergspottesanger er med sikkerhet påvist i Norge, men det foreligger to funn av fugler som er godkjent som blekspottesanger/ramasanger. Disse to artene er så ekstremt like i felt at det anbefales å ta fjærprøver (f.eks. de to tyre halefjærene) for DNA-analyse dersom man skulle være så heldig å få noe slikt i et mistnett. De norske funnene av dvergspottesanger vil bli tatt opp til ny behandling, problemstillingen er høyaktuell etter nye funn av ramasanger i Sverige (1), Storbritannia (3) og Island (1) i august-september 2002 (Lees *et al.* 2002, Cooper *et al.* 2002, Svensson & Millington 2002). De norske navnene blekspottesanger og dvergspottesanger er for tiden under vurdering og kan bli endret (P.O.Syvertsen i brev).

Gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus*

En rekke studier på 80- og 90- og 2000-tallet har dokumentert at gulbrynsanger *P. inornatus* (monotypisk) og blekbrynsanger *P. humei* (polytypisk; inkluderer underartene *humei* og *mandellii*) er adskilte arter. De to artene skiller seg signifikant både på morfologi, sang, lokkelyd og mtDNA. I tillegg overlapper utbredelsen til gulbrynsanger og blekbrynsanger av nominatunderarten *humei* i et område i Sayanfjellene i Russland, hvor de to artene ikke responderer på hverandres sang (BOURC 1997, Sangster *et al.* 2001).

Bonellisanger *Phylloscopus bonelli*

Til tross for at de to tidligere underartene *bonelli* og *orientalis* er ekstremt like morfologisk, er kontaktydene distinkt forskjellige. I tillegg er forskjellen i mtDNA hele 8.3 – 8.6%, noe som er langt mer enn man finner mellom mange andre artspar. På bakgrunn av dette har man valgt å betrakte dem som to adskilte monotypiske arter, bonellisanger *P. bonelli* og furusanger *P. orientalis* (BOURC 1997, Sangster *et al.* 2002). Pr. 2001 er kun bonellisanger godkjent fra Norge, men funnmassen er foreløpig ikke revurdert og trolig skjuler det seg minst en furusanger blant de 6 godkjente funnene av bonellisanger. Det gamle navnet «bonellisanger» er under vurdering og kan bli endret (P.O. Syvertsen i brev).

Varsler *Lanius excubitor*

De to «hovedgruppene» av varslere, *excubitor* og *meridionalis*, skiller seg fra hverandre på en rekke gjennomgående morfologiske karakterer, habitatvalg og reirplassering, for å nevne noe. I tillegg oppfører de to formene seg som gode arter i de områdene der former av *excubitor* og *meridionalis* overlapper, ved at de utnytter hver sine nisjer. Molekylærgenetiske studier indikerer at de to er gode arter, i tillegg er det ikke rapportert om hybridisering (BOURC 1997, Lefranc & Worfolk 1997, Sangster *et al.* 2002). Det som tidligere ble betraktet som en vidt utbredt art *Lanius excubitor* med en lang rekke mer eller mindre distinkte underarter betraktes derfor som to polytypiske arter, en sørlig form krattvarsler *L. meridionalis* og en nordlig form varslere *L. excubitor*. Begge artene er påtruffet i Norge, ved at formen *pallidirostris* er

henført til den sørlige arten krattvarsler. To underarter av varslere er påtruffet i Norge, nominatunderarten *excubitor* hekker i deler av Sør-Norge og i indre deler av Nord-Norge mens den østlige underarten *sibiricus* er dokumentert med et skinn fra Hedmark 5.11.1881.

Svartkråke *Corvus corone corone***Kråke** *Corvus c. cornix*

De åpenbare draktforskjellene mellom svartkråke og kråke er det knapt nødvendig å omtale her, i tillegg er det påvist mindre forskjeller i lyden. Et annet viktig moment er den reduserte produktiviteten til blandingspar, som indikerer en sterk prezygotisk barriere som kraftig reduserer genstrømmen mellom de to formene. Med bakgrunn i dette har man besluttet å betrakte dem som to separate arter: Svartkråke *Corvus corone* og kråke *C. cornix* (Knox *et al.* 2002).

Gråsisik *Carduelis flammea flammea***Brunsisik** *C. f. cabaret*

Til tross for at det er en rekke ubesvarte spørsmål når det gjelder taksonomien til gråsisik-komplekset, har man valgt å betrakte gråsisik *Carduelis flammea* og brunsisik *C. cabaret* som separate arter. Hovedargumentene for «splitten» er at brunsisik kan skilles fra alle former av gråsisik på draktkriterier, samt at gråsisik og brunsisik har hekket i samme område i Sør-Norge uten å hybridisere (Lifjeld & Bjerke 1996). Tilleggs-kriterier som foreløpig er mangelfullt dokumentert er forskjeller i lyd og atferd. Man har ikke funnet nevneverdige forskjeller ved sammenligning av mtDNA hos ulike former i gråsisik-komplekset (BOURC 2001, Sangster *et al.* 2002). Den taksonomiske posisjonen til brunsisik er diskutert av Knox *et al.* (2001).

Gulbrynkjernebiter *Hesperiphona vespertina*

Vitenskapelig slektsnavn endres i tråd med praksis i AOU og blir *Coccothraustes vespertina*.

Svartkråka Corvis corone og vår hjemlige kråke Corvus cornix har nå fått den artsstatusen mange i årevis har argumentert for, bl.a. fordi det lenge har vært kjent at blandingspar har dårligere hekkesuksess enn reine par. Svartkråka på bildet er fotografert på Utsira, Rogaland i september 1997. Foto: Jan Kåre Ness.

Tre arter sisiker på ett Brett – for ikke å si i ett nett. Fra venstre brunsisik Carduelis cabaret, gråsisik C. flammea og polarsisik C. hornemanni. Draktforskjellene er åpenbare på fugler i frisk høstdrakt, ikke alltid like enkelt med fugler i slitt vårdrakt. Jåbekk, Mandal, Vest-Agder 7.11.2001. Foto: Ole Aa. Brattfjord.

Sangspurv *Zonotrichia melodia*

Vitenskapelig slektsnavn endres i tråd med praksis i AOU og blir *Melospiza melodia*.

Nomenklaturendringer

*Nomenclature changes***Hvitkinnsvarterne** *Chlidonias hybridus*

Korrekt skrivemåte for det vitenskapelige navnet skal være *C. hybrida* (David & Gosselin 2002).

Rødtoppfuglekonge *Regulus ignicapillus*

Korrekt skrivemåte for det vitenskapelige navnet skal være *R. ignicapilla* (David & Gosselin 2002).

Hvithodespurv *Emberiza leucocephala*

Korrekt skrivemåte for det vitenskapelige navnet skal være *E. leucocephalos* (David & Gosselin 2002).

Oppsummering

Denne rapporten oppsummerer endringer på den norske listen i forhold til siste publiserte oversikt i Ree & Gjershaug (1994). Arter som er tilkommet i perioden 1994-2001 uten å ha vært gjenstand for noen form for revurdering omtales ikke her, siden disse har vært lagt til den norske listen fortløpende.

12 arter og 6 underarter er fjernet fra listen av den grunn at identifikasjonen ikke er tilstrekkelig godt dokumentert. En av disse, brunnoddy, blir stående som ubestemt noddy og teller fremdeles som en art i totalen. En art var opprinnelig fjernet fra listen, men kom inn igjen med et godkjent funn fra 2001 (hvitvingelerke). 9 arter er fjernet fra listen som et resultat av kategoriendring (fra A-C over til D/E). Klippedue er fjernet fra den norske B-listen, noe som ikke medfører en reduksjon i antall arter siden tamformen bydue fremdeles er på C-listen. En art er ny på den norske D-listen som et resultat av endret identifikasjon (indigospurv). En art har gått fra

kategori E til D (gulhodettrupial). I tillegg har taksonomiske «splitter» gitt fem nye arter i løpet av perioden, ved at former som tidligere var regnet som underarter har fått artsstatus.

Ved utgangen av 2001, inkludert de endringene som er publisert her, er antall arter på den norske listen (kategori A-C) 457. I tillegg er det godkjent 3 ubestemte «kasus» der ingen av de involverte artene er på lista fra før: ubestemt fregattfugl, ubestemt noddy og blekspottesanger/ramasanger. 448 arter er i kategori A (inkl. de 3 ubestemte), 8 er i kategori B (ikke påvist etter 1950) mens 4 er kun i kategori C (kanadagås er både i kategori A og C). Antall arter i kategori A-C er totalt 460. I tillegg er 12 arter som ikke står i kategori A-C plassert i kategori D, mens ytterligere 37 arter som ikke samtidig er i en av kategoriene A-D er plassert i kategori E.

Den offisielle listen over fuglearter og underarter påvist i Norge i kategoriene A-E, inkludert informasjon om status og hvilke arter/underarter som ønskes innrapportert til NSKF, finner du sammen med mye annen relevant informasjon på NSKFs websider: <http://www.nskf.org/>

Takksigelser

Per Alström og Erik Hirschfeld takkes for verdifulle konsulentbidrag ved behandlingen av flere svært vanskelige saker. Jørn R. Gustad og Gunnar Kjeilen takkes for opplysninger fra ymse eldre og vanskelig tilgjengelig litteratur. Per Ole Syvertsen takkes for hjelp med referanser og innspill omkring navnebruk på flere av de «nye» sangerartene. Terje Axelsen og Morten Viker takkes for tilgang til databasen som danner grunnlaget for arbeidet med boka «Sjeldne fugler i Norge», denne har vært et uvurderlig hjelpemiddel i forbindelse med revurderingsprosessen. Også Gunther De Smet, Martin Helin, Jan Ole Kriegs, Geir Mobakken, Viggo Ree, Martin Reid og Angus Wilson takkes for verdifulle innspill. Rune Botnermyr, Vegard Bunes, Andreas Gullberg, Geir Klaveness, Nils Helge Lorentzen, Kjell Ruud Mjølsnes og Kjetil Solbakken takkes for innspill og korrektur i forbindelse med utformingen av denne rapporten. For bildebidrag takkes Ole Aa. Brattfjord, Ingvar Byrkjedal, Andreas Gullberg, Nils Helge Lorentzen, Jan Kåre Ness og Harald Støen. Einar Sæter takkes for hjelpen med å skaffe til veie bilder av gulbrynkjernebiter.

Summary

Re-evaluation of older records and changes to the Norwegian list

This report, the 26th announcement from the Norwegian Rarities Committee (NSKF), present changes to the Norwegian list resulting from a huge number of older records reexamined between 1996 and 2002.

The systematic list of accepted records is set out in the following system: (1) The bird's Norwegian name, (2) scientific name, (3) the numbers of accepted records up to and including 2001 in brackets, (4) status of the specified record(s) after reexamination, (5) year, (6) county, (7) number of individuals, age (1K = first calendar year etc.), sex (if known) and sometimes circumstances, (8) site and municipality, (9) date, (10) "*" indicates that the record was complemented by positive evidence, and type of evidence (F = photo, L = tape-recorded, V = video-recorded, D = found dead), (11) observer's names in brackets, main observer is specified first and emphasized with "*" and (12) comments concerning the record(s).

The occurrences of the following species in Norway were considered insufficiently documented, and these species have been deleted from the Norwegian list (all were previously in category A): Red-footed Booby *Sula sula*, Lesser Spotted Eagle *Aquila pomarina*, Booted Eagle *Hieraetus pennatus*, Lesser Sand Plover *Charadrius mongolus*, American Golden Plover *Pluvialis dominica*, Baird's Sandpiper *Calidris bairdii*, Sooty Tern *Sterna fuscata*, Pallas's Gull *Larus ichthyaetus*, Brown Noddy *Anous stolidus* (still accepted as *Anous* sp.), Black Wheatear *Oenanthe leucura*, American Robin *Turdus migratorius* and Blue Grosbeak *Guiraca caerulea*. The two previously accepted records of White-winged Lark *Melanocorypha leucoptera* were rejected during the process, but this species was returned to category A of the Norwegian list after a documented record from Kramvik, Vardø, Finnmark 24.-29.5. 2001.

The following forms or subspecies have also been removed from the Norwegian list: Rock Dove *Columba livia livia* (old records of birds previously assumed to be of the wild form are considered to probably have been of feral origin), White Wagtail *Motacilla alba subpersonata*, Black-eared Wheatear *Oenanthe hispanica melanoleuca*, Dark-throated Thrush *Turdus ruficollis ruficollis* (3 previous records all rejected), Lesser Whitethroat *Sylvia curruca* of the Siberian form/subspecies 'blythi', Long-tailed Tit *Aegithalos caudatus europaeus* and Southern Grey Shrike *Lanius meridionalis meridionalis*.

Records still in category A after reexamination includes Kittlitz's Plover *Charadrius pecuarius*, Short-billed Dowitcher *Limnodromus griseus*, Royal Tern *Sterna maxima*, White-rumped Swift *Apus caffer*, Lesser Short-toed Lark *Calandrella rufescens*, Alpine Accentor *Prunella collaris*, Rufous-tailed Scrub Robin *Cercotrichas galactotes*, Evening Grosbeak *Coccothraustes vesper-*

tinus, Dark-eyed Junco *Junco hyemalis* and Baltimore Oriole *Icterus galbula*.

In addition, a number of species have been removed from category A and transferred to other categories:

Species previously in category A, now transferred to category D: White Pelican *Pelecanus onocrotalus*, Dalmatian Pelican *Pelecanus crispus*, Chinese Pond Heron *Ardeola bacchus*, Snow Goose *Chen caerulescens*, Baikal Teal *Anas formosa*, Hooded Merganser *Lophodytes cucullatus* and Swainson's Hawk *Buteo swainsoni*.

Species previously in category C, now transferred to category E: Bar-headed Goose *Anser indicus* and Common Pheasant *Phasianus colchicus*.

Species previously in category E, now transferred to category D: Yellow-headed Blackbird *Xanthocephalus xanthocephalus*.

By the end of 2001, and after the changes published here, the number of species on the Norwegian list (A-C) is 457. In addition, 3 unidentified «cases» not included among the 457 also make up a part of the list: unidentified frigatebird *Fregata* sp, unidentified noddy *Noddy* sp. and Olivaceous Warbler/Sykes's Warbler *Hippolais pallida/rama*. Including the 3 unidentified, 448 species are in category A, 8 are in category B (not recorded after 1950) and 4 are in category C. The total number in categories A-C is 460. 12 species not in category A-C is placed in category D, while an additional 37 species are exclusively in category E.

The official Norwegian list, including all subspecies reliably recorded, is published at the NSKF webpage:

<http://www.nskf.org/>

You will find the Norwegian list by clicking «Norgeslisten» on the left menu bar.

Litteratur

- Alström, P. 1991. Fältbestämning av mongolpipare. *Vår Fågelvärld* 50: 33-37.
- Alström, P., Mild, K. & Zetterström, B. 1991. Identification of Lesser Short-toed Lark. *Birding World* 4: 422-427.
- Bentz, P.-G. & Clarke, A.W. 1990. Sjeldne fugler i Norge i 1988. *Vår Fuglefauna* 13: 131-143.
- Bergan, M. & Andersen, G.S. 1994. Snøgås *Anser caerulescens* S. 64 i: Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.): *Norsk fugleatlas*. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.
- Bevanger, K. & Ree, V. 1994. Fugler og pattedyr. S. 74-129 i: Tømmerås, B.Å. (red.) 1994. Introduksjoner av fremmede organismer til Norge. *NINA Utredning* 62.

- BOURC 1986. British Ornithologists' Union Records Committee: Twelfth Report (April 1986). *Ibis* 128: 601-603.
- BOURC 1991. British Ornithologists' Union Records Committee: Fifteenth Report (April 1991). *Ibis* 133: 438-441.
- BOURC 1993a. British Ornithologists' Union Records Committee: Eighteenth Report (December 1992). *Ibis* 135: 220-222.
- BOURC 1993b. British Ornithologists' Union Records Committee: Nineteenth Report (May 1993). *Ibis* 135: 493-499.
- BOURC 1994. British Ornithologists' Union Records Committee: Twentieth Report (December 1993). *Ibis* 136: 253-256.
- BOURC 1997. British Ornithologists' Union Records Committee: Twenty-third Report (July 1996). *Ibis* 139: 197-201.
- BOURC 1999. British Ornithologists' Union Records Committee: 25th Report (October 1998). *Ibis* 141: 175-180.
- BOURC 2001. British Ornithologists' Union Records Committee: 27th Report (October 2000). *Ibis* 143: 171-175.
- Brown, B.J. 1986. White-crowned Black Wheatear: new to Britain and Ireland. *British Birds* 79: 221-227.
- Byrkjedal, I. 1983. Første norske funn av Kittlitzlo *Charadrius pecuarius* Temm. *Stav. Mus. Årbok* 1982: 37-44.
- Catley, G.P., Hume, R.A. and the Rarities Committee 1994. A golden plover: but which one? *British Birds* 87: 16-21.
- Cederroth, C. 1999. Sällsynta fåglar i Sverige 1998. S. 131-159 i: SOF 1999. *Fågelåret* 1998. Stockholm.
- Clement, P. & Gantlett, S. 1993. The origin of species. *Birding World* 6: 206-213.
- Clement, P. 1994. Identification of Black Wheatear in flight. *British Birds* 87: 237.
- Collett, R. 1869. Norges fugle, og deres geografiske udbredelse i landet. S. 179 i: *Forhandlinger i Videnskabselskabet i Christiania aar 1868*: 116-193.
- Collett, R. 1921. *Norges fugle*. 3 bind. H. Aschehoug & Co., Kristiania. 416 s.
- Collinson, M. 2001. Shifting sands: taxonomic changes in the world of the field ornithologist. *British Birds* 94: 2-27.
- Cooper, D., Cooper, J. & Fairbank, R. 2002. The Sykes's Warbler in East Sussex. *Birding World* 15: 378-380.
- Cramp, S. (ed.) 1992. *The birds of the Western Palearctic*. Vol. VI. *Warblers*. Oxford University Press.
- David, N. & Gosselin, M. 2002. Gender agreement of avian species names. *Bull. B.O.C.* 122: 14-49.
- Delany, S. 1993. Introduced and escaped geese in Britain in summer 1991. *British Birds* 86: 591-599.
- Ebels, E.B. 1999. Sneeuwvangs met Noorse halsring in Flevoland in september-oktober 1998. *Dutch Birding* 21: 97-99.
- Ecsedi, Z., Oláh, J. & Tar, J. 2000. The Chinese Pond Heron in Hungary. *Birding World* 13: 466-467.
- Eldridge, M. & Harrop, A. 1992. Identification and status of Baikal Teal. *Birding World* 5: 417-423.
- Elmberg, J. 1990. Sällsynta fåglar i Sverige 1989 – rapport från SOF:s raritetskommitté. *Vår Fågelvärld* 49: 463-480.
- Erritzøe, J. & Svenningsen, H. 1996. Dark-eyed Junco in Denmark in December 1980 and review of records from Europe and Greenland. *Dutch Birding* 18: 1-5.
- Folkestad, A.O. 1978. Vinhegre *Ardeola bacchus* funnen i Norge. *Cinclus* 1: 8-11.
- Furness, R.W. 1987. *The Skuas*. T. & A. D. Poyser, Carlton.
- Gantlett, S. & Millington, R. 1991. The Pacific Golden Plover at Cley, Norfolk. *Birding World* 4: 438-439.
- Godø, G. 1980. Naturverdiar i Askvika-området. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane. Rapport, 43 s.
- Gustad, J. 1995. Sjeldne fugler i Norge i 1993 og 1994. *Vår Fuglefauna* 18: 259-301.
- Haftorn, S. 1971. *Norges fugler*. Universitetsforlaget.
- Hedgren, S., Rudebeck, G., Strömberg, G., Svensson, L. & Unger, U. 1976. Förnyad granskning av några äldre fynd av sällsynta fåglar. *Vår Fågelvärld* 35: 137-144.
- Heggland, H. 1996. Gråseiler 3. juni 1995, en ny art for Utsira. *Utsira Fuglestasjons Årbok* 1995: 57-70.
- Helbig, A.J., Knox, A.G., Parkin, D.T., Sangster, G. & Collinson, M. 2002. Guidelines for assigning species rank. *Ibis* 144: 518-525.
- Hirschfeld, E., Roselaar, C.S. (Kees) & Shirihai, H. 2000. Identification, taxonomy and distribution of Greater and Lesser Sand Plovers. *British Birds* 93: 162-189.
- Hyatt, J.H., Dillwyn Williams, E. & Mylne, C.K. 1951. Ornithological observations from Lista in September 1950. *Sterna* 1: 1-25.
- Jaramillo, A. & Henshaw, B. 1995. Identification of breeding plumaged Long- and Short-billed Dowitchers. *Birding World* 8: 221-228.
- Jensen, T. & Mjøs, A.T. 1998. Sjeldne fugler i Norge i 1995. *Fugleåret* 1995. *Vår Fuglefauna Supplement nr. 2* (1998): 4-25.
- Jåbekk, R. 1993. Anbefaling til felles internasjonale retningslinjer for sjeldenhetskomitéer. *Vår Fuglefauna* 16: 170-171.
- Knox, A. 1988. Taxonomic status of «Lesser Golden Plovers». *British Birds* 80: 482-487.
- Knox, A. 1994. Lumping and splitting of species. *British Birds* 87: 149-159.
- Knox, A. 1995. The 1994 National Cage and Aviary Birds Exhibition. *Birding World* 8: 12-13.
- Knox, A.G., Helbig, A.J., Parkin, D.T. & Sangster, G. 2001. The taxonomic status of Lesser Redpoll. *British Birds* 94: 260-267.
- Knox, A.G., Collinson, M., Helbig, A.J., Parkin, D.T. & Sangster, G. 2002. Taxonomic recommendations for British birds. *Ibis* 144: 707-710.
- Kuhn, M., Bruch, A. & Stickel, W. 1973. Kurzschnabelschlammläufer, *Limnodromus griseus*, und andere Beobachtungen während einer Finnmark-Exkursion vom 1. bis 13. Juli 1971. *Sterna* 12: 65-67.
- Lees, J., Brown, P. & Gray, M. 2002. The Sykes's Warbler on Orkney. *Birding World* 15: 375-377.
- Lefranc, N. & Worfolk, T. 1997. *Shrikes*. Pica Press, Sussex.
- Lewington, I., Alström, P. & Colston, P. 1991. *A field guide to the rare birds of Britain and Europe*. Harper Collins.
- Lifjeld, J.T. & Bjerke, A. 1996. Evidence for assortative pairing by the *cabaret* and *flammea* subspecies of the

- Common Redpoll *Carduelis flammea* in SE Norway. *Fauna norv. Ser. C, Cinclus* 19: 1-8.
- Lindroos, T. & Tenovuo, O. 2000. White-winged Lark – Field identification and European distribution. *Alula* 6: 170-177.
- Livezey, B.C. 1995. Phylogeny and evolutionary ecology of modern seaducks (Anatidae: Mergini). *Condor* 97: 233-255.
- Marr, T. & Porter, R. on behalf of the British Ornithologists' Union Records committee 1995: The White-winged Lark in Britain. *British Birds* 88: 365-371.
- McGeehan, A. & Meininger, P.L. 2000. American Golden Plover in Tunisia in December 1998, with comments on its identification. *Dutch Birding* 22: 25-27.
- Michaelsen, J. 1975. Alpejenspurv observert for første gang i Norge. *Sterna* 14: 23-28.
- Michaelsen, T. Chr. & Refvik, S.I. *in press*. Feral Rock Doves breeding on the coast of Norway. *Ornis Norvegica* 26: xx – xx.
- Michell, D. & Young, S. 1997. *Photographic handbook of the rare birds of Britain and Europe*. New Holland.
- Mild, K. 1991. Övåntade burfåglar. *Vår Fågelvärld* 50: 24-25.
- Mjøs, A.T. & Heggland, H. 1999. Sjeldne Fugler i Europa – bedre internasjonal standardisering. *Vår Fuglefauna* 22: 60-65.
- Moore, C.C. 1999. Moroccan Wagtail in Portugal in July 1995. *Dutch Birding* 21: 31-33.
- Ogilvie, M. and the Rare Breeding Birds Panel 2001. Non-native birds breeding in the United Kingdom in 1999. *British Birds* 94: 518-522.
- Ogilvie, M. and the Rare Breeding Birds Panel 2002. Non-native birds breeding in the United Kingdom in 2000. *British Birds* 95: 631-635.
- Parkin, D.T. & Knox, A.G. 1994. Occurrence patterns of rare passerines in Britain and Ireland. *British Birds* 87: 585-592.
- Pässler, W. 1853. Schradler's Beobachtungen über die Vögel Lapplands. *Journal für Ornithologie* 1: 240-260 og 305 – 326.
- Pedersen, H.C. 1994. Fasan *Phasianus colchicus*. S. 152 i: Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.): *Norsk fugleatlas*. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.
- Ree, V. 1981. Rapport fra NNKF's virksomhet 1979. *Toppdykker 'n Supplement April 1981*: 5-42.
- Ree, V. 1994. Bydue *Columba livia* var. *domestica*. S. 260 i: Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.): *Norsk fugleatlas*. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.
- Ree, V. & Gjershaug, J.O. 1994. Systematisk navneliste over norske fugler. S. 511-527 i: Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.): *Norsk fugleatlas*. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.
- Robertson, I.S. 1986. Identification of White-winged Lark. *British Birds* 79: 332-335.
- Rogers, M.J. and the Rarities Committee 2002. Report on rare birds in Great Britain in 2001. *British Birds* 95: 476-528.
- Sangster, G., Collinson, M., Helbig, A. J., Knox, A.G., Parkin, D.T. & Prater, T. 2001. The taxonomic status of Green-winged Teal *Anas carolinensis*. *British Birds* 94: 218-226.
- Sangster, G., Knox, A.G., Helbig, A.J., & Parkin, D.T. 2002. Taxonomic recommendations for European birds. *Ibis* 144: 153-159.
- Schaanning, H.T.L. 1916. *Norges Fuglefauna*. J.W. Capelens forlag, Kristiania.
- Schaanning, H.T.L. 1930. Harlekinand, *Histrionicus histrionicus*, med sikkerhet påvist i Norge. *Norsk ornitologisk tidsskrift* (3): 34-35.
- Shirihai, H., Gargallo, G., Helbig, A.J., Harris, A. & Cottridge, D. 2001. *Sylvia Warblers*. Christopher Helm, London.
- Soglo, E. & Mehlum, F. 1984. Gulkinand for første gang på Svalbard. *Vår Fuglefauna* 7: 34.
- Størkersen, Ø.R. 1994. Rapphøne *Perdix perdix* S. 148 i: Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.): *Norsk fugleatlas*. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.
- Svensson, L. 1990. Identification of «Siberian» Lesser Whitethroats. *British Birds* 83: 210-211.
- Svensson, L., Grant, P.J., Mullarney, K. & Zetterström, D. 1999. *Gylendals store fugleguide – Europas og middelhavsområdets fugler i felt*. Norsk utgave ved V.Ree (red.), J. Sandvik & P.O. Syvertsen, Gyldendal Fakta, Oslo.
- Svensson, L. & Millington, R. 2002. Field identification of Sykes's Warbler. *Birding World* 15: 381-382.
- Tjernberg, M. 1989. Dvärgörnsliknande ettårig bivräk. *Vår Fågelvärld* 48: 139-141.
- Tout, P. 1994. Origin of European Pink-backed Pelicans. *British Birds* 87: 573.
- Ullman, M. 1993. Identification of Black Wheatear in flight. *British Birds* 86: 185.
- van der Vliet, R. & de Lange, R. 1997. «Basalt Wheatear». *Dutch Birding* 19: 18-19.
- Vinicombe, K. & Hopkin, P.J. 1993. The Great Black-headed Gull in Britain. *British Birds* 86: 201-205.
- Zwaaneveld, J. & Ebels, E.B. 1994. Roze Pelikanen in Nederland in november 1987-februar 1988 en mei 1990. *Dutch Birding* 16: 106-110.

Webadresse NSKF: <http://www.nskf.org/>
 Webadresse AERC: <http://www.aerc.be/>

Forfatterens adresse:

Alf Tore Mjøs, Sollien 69, N-5096 Bergen
 e-mail: alf@sisyfos.zoo.uib.no